

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

Litva — cilj nemške osvaja- jalnosti.

Litva je ena izmed baltičkih držav, ležeča ob Vzhodnem morju med Poljsko, Nemčijo, Rusijo in Estonko. Z Rusijo jo veže prijateljska pogodba, odnošaji s Poljsko in Nemčijo pa niso najboljše, marveč so se zlasti v zadnjem času znatno poslabšali. Da Litva sama ne more napram svojim sosedom — to velja osobito o Nemčiji in Poljski — obraniti svoje državne neodvisnosti, je jasno, ker je Litva mala država. Po zemskem obsegu je tako velika ko Nizozemska in Belgija skupaj. Prebivalcev ima preko 2 milijona, po narodnosti je preko 80% litovske narodnosti (Litovci so staro indo-evropsko pleme, njihov jezik je najstarodavnejši vseh indo-evropskih jezikov), 4% pa je nemške narodnosti. Nemci stanujejo zlasti v memelskem ozemlju (mesto Memel = Klajpeda v litovskem jeziku, leži ob morju, k temu mestu politično spada njegovo gospodarsko ozadje).

In vprav radi Memela (Klajpede) je zavladala napetost med Nemčijo in Litvo. Versajska mirovna pogodba je Memel izločila iz nemškega državnega ozemlja ter predala Veliki antanti, ki jo je upravljala po francoski posadki. Leta 1923 se je Litva polastila Memela, ki ga je potem poslaniška konferenca, odnosno Zveza narodov, priznala Litvi pod pogoje, da uživa v litovski državi široko avtonomijo. Memel je zdaj avtonomni del litovske države z guvernerjem na čelu, ki ga imenuje litovski državni predsednik, in z deželnim zborom, kateri ima avtonomno zakonodavno pravico. V nedeljo so bile volitve v ta deželni zbor, katere so napetost med Litvo in Nemčijo povečale.

Stremljenje narodno-socialistične Nemčije v smeri proti Memelu je osvajačno. Narodni socializem bi rad imel zunajne-političnih uspehov, kakor hlasta po njih tudi italijanski fašizem. Pri tem se sklicuje na »nemško« prebivalstvo Memela. V resnici pa je večina memelskega prebivalstva litovske narodnosti, nemške narodnosti so baltički baroni in meščani. Kmetje v memelskem ozemlju res niso vsi litovsko-narodno zavedni, ker so dolgo dobo robovali nemškemu baronom. Nastalo je med delom teh litovskih kmetov posilnemško mišljenje, torej nekaj sličnega nemškutarstvu v naših krajih. Sedaj se litovski narodnjaki trudijo rešiti svoje kmetijske rojake posilnemške obmane. To pa imenujejo Nemci kršitev nemškega posestnega stanja in

kričijo v svet o krivicah, ki se delajo Nemcem v Memelu. Odkar je v Nemčiji zavladal narodni n-socializem, se je narodna zavest memelskih Nemcev dvignila do vsenemškega teženja, ki ogroža celotnost litovske države. V njihovem stremljenju jim je vlil novega poguma in upa glas, ki je prišel nedavno iz velike skupščine narodno-socialistične stranke v Nürnbergu in ki je izzvenel v grožnjo proti Litvi.

V NAŠI DRŽAVI.

Predsednik vlade dr. Milan Stojadinovič se je mudil minuli teden na inšpekcijskem potovanju po Črni gori.

Uredba o znižanju uradniških plač bo popravljena. Zadnjič smo poročali, da je izšla naredba o splošnem znižanju uradniških plač za 7% in z veljavnostjo od 1. oktobra. Poseben odbor ministrov je ponovno uredbo pretresal in je že izdano uradno obvestilo, da bodo uredbo o znižanju plač popravili za uradnike, ki bi pri znižanju prejemkov trpeli očitno krivico.

Sedemodstno znižanje draginjskih doklad za banovinske in občinske uradnike. Zadnjič smo poročali, da je odredil finančni minister v svrhu štednje 7odstotno znižanje draginjskih doklad za državno uradništvo. Dne 25. septembra je izšla naredba, da se nanaša 7odstotno znižanje doklad tudi na prejemke banovinskih in občinskih uradnikov ter vpokojencev. Omiljena tozadevna uredba bo stopila kmalu v veljavo. Mestne in podeželske občine morajo izdati tozadevna nadaljna navodila vsaka v svojem delokrogu.

Agrarna reforma glede razdelitve gozdov končana. Kmetijski in minister za šume in rude sta podala izjavo, da je bila gozdna agrarna reforma zaključena dne 27. septembra. V naši banovini je bilo razlaščenih 11 šumskih veleposestev in znaša njih obseg 49.000 oralov. Razlaščene gozdove upravlja začasna državna uprava v Ljubljani.

V DRUGIH DRŽAVAH.

**Zasedanje Društva narodov odgode-
no.** Na seji skupščine narodov v Zene-

Litva je torej dejanski dokaz za težnje nemškega narodnega socializma na zunanje-političnem področju in za sredstva, ki se jih poslužuje pri tej napadalni politiki. Sredstvo so inozemski Nemci, ki stanujejo kot narodne manjšine v nacionalnih državah. Zaščita teh Nemcev: to je geslo, ki se je pretvorilo v najvažnejši instrument nemško-nacionalne zunanje politike. Iz načela o zaščiti nemške narodne manjšine v kakšni pokrajini se izvaja pravica vesoljnega nemštva do teh krajev.

*

vi dne 28. septembra je tokratni predsednik in čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš podal izjavo, da je zasedanje začasno prekinjeno. Z ozirom na italijansko-abesinski spor je rekel dr. Beneš, da Društvo narodov ni moglo rešiti spora v vzhodni Afriki, da bodo morda nastopili radi tega resni dogodki, kljub temu pa še pot za pomirjenje ni zaprta.

Splošna mobilizacija v Abesiniji. — Dne 29. septembra je prejela Zveza narodov v Ženevi od abesinskega cesarja brzojavko, v kateri sporoča, da je izdal povelje za splošno mobilizacijo. Po zatrdilu abesinskega cesarja je postal položaj tako resen, da je morala Abesinija seči po samoobrambi.

Sodelovanje Anglije in Francije glede nastopa proti Italiji, da se prepreči vojna med Italijo in Abesinijo. Znano je našim čitateljem, kako hoče Anglija za vsako ceno preprečiti vojno med Italijani in Abesinci na ta način, da je angleško vojno brodoge zasedlo vse točke, ki pridejo v poštev glede prekrbe italijanske vojske v vzhodni Afriki. Za slučaj vojne bi Anglija zaprla Sueški prekop, kakor že ima pod najstrožjim nadzorstvom Gibraltar (morska ožina med Španijo in Afriko). Sedaj se je pridružila angleškim ukrepom Francija in časopisje že piše, da bo prišlo do sodelovanja med Veliko Britanijo in Francijo v Sredozemskem morju.

Nova španska vlada in njen program. Nova španska vlada je bila sestavljena in potrjena od predsednika republike Zamore dne 25. septembra. Vlada je sestavljena iz naslednjih osebnosti: Ministrsko predsedstvo in finance Caprieta (radikal), notranje zadeve Ca-

Zahtevajte povsod

»Slovenskega gospodarja«

poblancu (radikal), zunanje zadeve Le-roux (radikal), pravosodje in delo Salmon (ljudska kacija), vojska Gil Robles (ljudska akcija), vojska Gil Robles (ljudska akcija), talonska liga, javna dela in promet Luzia (ljudska akcija), kmetijstvo Martinez de Velasco (agrarec), šolstvo Rocha (radikal). Z vstopom katalonske li-

ge v vlado je vladi z glasovi desnice zagotovljena v parlamentu večina in sicer ji je zagotovljenih od 440 mandatov 259. Program nove vlade obsega 3 točke: sprejem volilnega zakona, spremembo ustave in nadaljevanje finančnega zboljšanja, ki bi naj dovedlo do izenačenja državnega proračuna.

večkrat prišel v nasprotje z državnimi zakoni ter bil kaznovan od državne oblasti. Spisal je knjigo tako protiverške in proticerkvene vsebine, da jo je državna oblast zaplenila. In ta Savel je postal Pavel. Globlje študije, življenske izkušnje in pred vsem milost božja: to je povzročilo temeljit preobrat v njegovem mišljenju. Znova mu je vznikla v duši vera njegove mladosti S katoliško vero se je vzbudila v njegovi duši še višja težnja: kar je zamudil in zagrešil v dobi svobodomiselstva, je hotel obilno nadomestiti in popraviti z življenjem po načelih krščanske popolnosti. Iz brezdna nevernega in proti cerkvenega svobodomiselstva se njegova življenska pot vzpenja strmo k višinam krščanskega redovništva in duhovništva. Razumljivo, da je ta preobrat vzbudil v poljski javnosti veliko pozornost.

Apostol Abesinije. V tej državi, ki bi nad njo Italija rada dobila nadoblast, je prebivalstvo po svoji veri ločeno na štiri skupine: 1. monofizitsko (krščansko krivoversko ločino, ki priznava v Kristusu samo eno naravo in ne dve = božje in človeško), 2. mohamedansko, 3. pogansko, 4. katoliško. Katoličanov je kakšnih 15.000. Dolgo časa je Abesinija bila brez katoliškega misijonarja. Ko je leta 1838 iskal Sveti zbor za širjenje vere v Rimu katoliškega duhovnika, ki bi šel za misijonarja v Abesinijo, se je javil 38letni lazarist Justin de Jacobis, rojen 9. oktobra 1800 v San Fele v Italiji. Po 300 letih je Abesinija zopet dobila katoliškega misijonarja. Novi misijonar si je s svojo ponižnostjo in ljubeznivostjo pridobil srca prebivalcev. Čez 10 let je bil posvečen v škofa ter imenovan za apostolskega vikarja Abesinije. Vneto je delal na misijonskem polju 20 let ter umrl 31. julija l. 1860. Eden njegovih učencev, ki je umrl kot mučenik, Mihael Ghebre, je bil leta 1926 proglašen za blaženega. Justinu de Jacobis, prvemu apostolskemu vikarju Abesinije, pa so bile z odlokom papeža Pija XI. 28. julija 1935 priznane junaške kreposti. Preden bo proglašen za blaženega, mora biti zaključena preiskava o čudežih, ki so se zgodili na priprošnje častitljivega božjega služabnika.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

691

naravne **FRANZ JOSEF** grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

Popravljen krivica.

Dr. A. Juvan zopet predsednik Maribora in g. Fr. Žebot podpredsednik.

Brez vsakega zakonskega povoda so bili dne 1. decembra 1931 razrešeni odborniki mariborske občine iz vrst bivše SLS pod vodstvom tedajnega župana g. dr. A. Juvana.

Leta 1931 storjeno krivico je popravil g. notrajni minister dr. A. Korošec, ki je te dni imenoval g. dr. A. Juvana za predsednika in g. Fr. Žebota za podpredsednika mariborske občine.

Znatne spremembe pri vodstvu mariborske občine je sprejela javnost z zaščencem in z velikim navdušenjem.

K preureditvi vodstva občine g. predsedniku in g. podpredsedniku naše čestitke!

Novi predsednik je prevzel posle dne 28. septembra predpoldne.

*

Novi ljudski tabori.

Minister dr. Miha Krek ima v nedeljo dne 6. oktobra v Slovenji dva shoda: ob 9. uri predpoldne v **Slovenjgradu** pred mestno cerkvijo; ob 3. uri popoldne pa pri **Sv. Frančišku Ksaveriju** na prostem pri gostilni Slatinšek. V Slovenjgradu poleg dr. Kreka še govorijo: bivši poslanec Franjo Žebot, tajnik M. Kranjc in domačin Ivan Vrhnjak. Pri Sv. Frančišku pa gg.: Franjo Žebot in Marko Kranjc.

Krščanski pozdrav. Od nekdanj so se gospodje kateheti po naših šolah trudili, da bi se povsod vpeljal krščanski pozdrav: »Hvaljen Jezus« ter da bi otroci v šoli in izven šole dosledno pozdravljali samo s tem pozdravom. Žalibog niso povsod uspeli s to svojo težnjo, ker so se jim po nekaterih šolah delale velike ovire ter se je celo ponekod otroke direktno odvajalo od tega pozdrava. »Glas naroda« se ne more povzpeti do pravičnega razumevanja stališča naših duhovnikov in katechetov ter imenuje njihov odpor proti vsakemu drugemu pozdravu »nekrščansko animoznost (neprijaznost)«. Kako more zahteva po splošni in dosledni vpeljavi in vršitvi krščanskega pozdrava biti nekrščanska! Taki logiki se zdrav razum upira.

Razlog za odpad od vere. »Jugoslavenski list« od 31. avgusta t. l. javlja med vestmi iz mesta Sarajeva naslednje: »Tekom meseca avgusta so 3 ženske zapustile svojo vero in prestopile v drugo. Nagibi za to, če tudi se uradno ne objavljajo, so popolnoma očitni: gre za možitev. Dve katokinji in ena židovka so prešle v pravoslavje. V tem mesecu ni noben moški postal verski odpadnik.« Isti pojav opažamo tudi med nami: razbitje prejšnje zakonske zveze, da se more skleniti nova, to je glavni nagib za odpad. Pri nekateri-

kih gre tudi za politično demonstracijo. Eno kakor drugo je vredno stroge obsodbe.

Iz svobodomisleca dominikanec. To je izredna pot in vendar včasih kdo po njej stopa. Tak je dr. Mierzynski, zdravnik v Lodzu na Poljskem. Nedavno je bil sprejet kot novinec v dominikanskem samostanu. Poljska javnost se je začudila, ko je to doznala. Dr. Mierzynski je namreč bil zagrizen svobodomislec, predsednik združenja svobodomislecev. Strastno je napadal katoliško cerkev. V borbi proti katolicizmu je nastopal s tako zagrizenostjo, da je

Osebnosti.

Petindvajsetletnica opatovanja. V samostanu v Rajhenburgu je obhajal 25letnico, odkar je postal opat, ml. g. Plac. Epalle. Jubilant se je rodil l. 1876 blizu Lyona na Francoskem iz prave krščanske rodbine, iz katere je izšlo že več duhovnikov, misijonarjev in celo en škof mučenec. Prvi rajhenburški opat je bil stric sedajnemu in ga je pripeljal v Rajhenburg kot 13letnega fantka. V samostanu trapistov je dovršil vse duhovniku potrebne nauke. Za stricem je postal on opat v Rajhenburgu 15. novembra 1910 in vrši to službo z vso modrostjo, vestnostjo in na obče zadovolje med samostansko družino in med duhovnimi sobratji ter verniki iz-

ven samostana. Slavljenec je povsem več slovenščine in je posebno v čisljih kot velik dobrotnik siromakov, ki se zatekajo dnevno k oo. trapistom. Ljubi Bog nam ohrani tiho, vneto in vsestransko delavnega opata zdravega ter čilega do nadaljnjih jubilejev!

Za novega predsednika apelacijskega sodišča v Ljubljani je imenovan g. dr. Vladimir Golia, doslej sodnik kasacijskega sodišča v Zagrebu. Novi predsednik je rodom Dolenjec in uživa v pravnih krogih največji ugled.

Železni zakonski jubilej sta obhajala zadnjo nedeljo pri Sv. Duhu na Stari gori v župniji Sv. Jurij ob Ščavnici zakonca Mihael in Ana Verzel. Železni ženin je star 91, nevesta 93 let. Ženin je obhajal istočasno svoj 91. god in 65. letnico poroke s svojo družico. Res zelo — zelo redka jubilarita sta imela osem otrok — in med temi je znani ter obče spoštovani mariborski gostilničar na Slomšekovem trgu g. Fr. Verzel. Oba